

Besluitenlijst Commissie Planning en Control

Registratienummer:
1560749

Bladnummer 1

Datum : 27 november 2013
Tijd : 10.30 uur - 11.40
Aanwezig : De heren Stuivenberg, Simonse, Rensema, Siepel, Van Vliet, van Wieren, Kalk
Te gast: Van Boshove en mw. Van Tongeren (agendapunt 2)
Afwezig : De heren Sloot, Korteweg, Kramer

1. Opening

2. Bespreking controleplan met accountant

Er worden door de accountant veel herkenbare zaken genoemd. Nieuw zijn de reorganisatie en de wet normering topinkomens. Topambtenaren en inhuurkrachten boven een bepaalde norm komen met naam en inkomen in het jaarverslag. Complexer ligt dat nog bij samenwerkende organisaties. Wie doet hier de melding? De accountant houdt op een en ander een check en gaat daarop controleren. Bewustwording op dit thema is volgens de accountant van belang.

Vanuit de commissie worden vragen gesteld over stille lasten en de benoeming daarvan in de risicoparagraaf. PS ziet dat onderdeel niet echt. Is wat cie. betreft een extra aandachtspunt. Andere zaken die genoemd worden zijn de beheersbaarheid van nieuwe natuur. Gaan we daar wel de goede dingen doen. De accountant wijst erop dat er een uitgavenkader in de begroting wordt genoemd. GS kan daarop bevraagd worden. Er blijven wat de commissie betreft toch vragen met betrekking tot het decentraal beleid en of er met de projectideeën voor nieuwe natuur voldoende middelen zijn. De commissie vraagt een toelichting op het onderwerp frauderisico's. De accountant wijst op het aan de voorkant bewaken van dergelijke risico's. Hier lijken geen grote risico's. Aan de orde komt de klokkenluidersprocedure. De accountant zal vragen naar de wijze van toetsing door de organisatie daarop. Het gaat niet om een inhoudelijke screening. Hoe gaat de organisatie om met klachten en wat zijn de acties daarop?

Op vragen over wet Hof wordt bevestigd dat het voor Flevoland meevalt. Bij grote projecten zou PS op punt van EMU saldo en wet Hof aan GS kunnen verzoeken haar hierover te informeren.

Bij een reorganisatie hoort een goede voorziening. De accountant benadrukt een vereist goed plan en een goede communicatie daarover en dan de bijbehorende voorziening. Dat vereist ook een goede onderbouwing welke functies het betreft en wie hoe lang in een evt. uitkering. De inschattingen daarover voor het plan dien je goed te bespreken. Uiteindelijk zijn volgens de accountant de concrete besluiten hieromtrent bepalend voor de uiteindelijke voorziening.

Op vragen over de dekkingsgraad benadrukt de accountant

dat dit een politieke discussie is.

De accountant geeft aan dat de evt. aanvullende maatregelen in het definitieve controleplan een plek krijgen. In de risicoparagraaf evt. nog een aantal extra zaken meenemen, gehoord de discussie.

De voorzitter concludeert dat de aanbieding van het plan als ingekomen stuk wat de commissie betreft kan. Het advies en verslag van de commissie kan daarbij ter kennisname aan PS.

De voorzitter geeft aan dat in 2014 de accountant terug komt over de managementletter en de jaarstukken. De griffie geeft aan dat bij de stukken voor de groslijst een lijstje met data zit.

3. Groslijst 2014

Afgesproken wordt dat de leden een top zes formuleren waarbij de eerste drie als prioriteiten vallen te beschouwen. Men zal worden verzocht op korte termijn -uiterlijk 6 december -te reageren.

De commissie geeft aan graag bij de discussie over zero based budgeting te worden betrokken.

Reagerend op het voorliggende datalistje. Zij geeft aan voor wat het vergaderen betreft te denken aan bijeenkomsten van haar commissie na de commissie economie en bereikbaarheid en dan bijvoorbeeld tussen 18.00 uur en 19.30 uur wanneer de Statenvergadering aanvangt. Men heeft de indruk dat niet veel van haar leden naar Bestuur en Samenleving zullen gaan in de nieuwe vergaderopzet.

4. De aanbevelingen smart maken begroting door de Randstedelijke Rekenkamer

De discussie daarover vindt op een later moment plaats.

5. De relatie commissie en Rekenkamer

De voorzitter geeft aan met mw. Hoenderdos te hebben gesproken en haar noodzaak om een klankbord te vinden. Afgesproken wordt door de commissie dat in de opmaat naar de nieuwe vergaderwijze de commissie planning en control dat zou kunnen zijn; echter vanaf de nieuwe vergaderwijze wordt dat de statencommissie bestuur en samenleving. De griffie geeft aan dat voor wat het klankbord en de reorganisatie er inmiddels wordt voorzien - op voorspraak van de vier griffiers - te kijken naar de vier cdK's als klankbordgroep. Hierover wordt over niet al te lange tijd gecommuniceerd richting Programmaraad.

6. Omdat er geen behoefte is aan een rondvraag wordt de vergadering beëindigd.

Persoonlijk en vertrouwelijk

Aan de Provinciale Staten van de provincie Flevoland
T.a.v. mevrouw mr. A Kost
Postbus 55
8200 AB LELYSTAD

17 december 2013

Referentie: SJD/e0310769a/JvT/vg

Betreft: Controleplan 2013

Geachte mevrouw Kost,

Hierbij zenden wij u een versie van het controleplan 2013, zoals wij dit hebben besproken met uw commissie Planning & Control. Wij zullen een digitale versie van ons controleplan mailen naar de heer R. Kalk van uw organisatie.

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn geweest.

Hoogachtend,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'H. Boshove', is written over a horizontal line.

H. Boshove RA
Partner

Bijlage

*PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Zuiderzeelaan 53, 8017 JV Zwolle, Postbus 513, 8000 AM Zwolle
T: 088 792 00 38, F: 088 792 94 61, www.pwc.nl*

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Controleplan 2013

Met vertrouwen vooruitkijken

*Controleplan 2013 voor
provincie Flevoland*

16 december 2013

Aan de Provinciale Staten van de provincie Flevoland
T.a.v. mevrouw mr. A. Kost
Postbus 55
8200 AB LELYSTAD

16 december 2013

Referentie: SJD/e0310769/JvT/vg

Geachte leden van de Provinciale Staten,

Hierbij presenteren wij u het plan voor de controle van uw jaarrekening over het boekjaar 2013 en de invulling van onze natuurlijke adviesfunctie. Onze rol als uw accountant is immers de kern van onze relatie met de provincie Flevoland. Dit document geeft u een samenvattend overzicht van actuele ontwikkelingen, de risicogebieden voor de jaarrekeningcontrole, de focusgebieden van de natuurlijke adviesfunctie en onze basisaanpak. Daarnaast vormt dit controleplan de basis voor onze gezamenlijke planning en het communicatieschema. Via dit controleplan geven we invulling aan uw opdrachtgeverschap.

Onze controleaanpak is op maat gemaakt. Met onze aanpak kunnen wij ook feedback geven over andere bevindingen die wij hebben geconstateerd, vertaald in relevante en praktisch uitvoerbare aanbevelingen.

Wij ontvangen graag uw reactie op dit document. Voor een succesvolle controle is het belangrijk dat dit controleplan in alle opzichten geschikt is voor uw organisatie. Wij hebben de inhoud van dit controleplan dan ook nader besproken met uw commissie Planning en Control op 27 november 2013.

Met vriendelijke groet,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

H. Boshove RA
Partner

*PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Zuiderzeelaan 53, 8017 JV Zwolle, Postbus 513, 8000 AM Zwolle
T: 088 792 00 38, F: 088 792 94 72, www.pwc.nl*

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Inhoudsopgave

1.	De kwaliteit van de controle waarnaar u op zoek bent	4	7.	Hoe frauderisico's aan te pakken	11
1.1.	Uw behoeften en verwachtingen	4	7.1.	Onze voorlopige frauderisicobeoordeling	11
1.2.	Uw plannen begrijpen	4	7.2.	Onze geplande reactie	11
1.3.	Uitwisseling van relevante informatie	4	8.	Hoe ziet onze samenwerking eruit?	12
2.	Uw interne en externe ontwikkelingen als uitgangspunt voor de jaarrekening en de controle	5	8.1.	Duidelijke tijdsplanning en communicatie	12
2.1.	Onze kennis van uw belangrijkste risico's	5	8.2.	Goede afspraken bij de eindejaarscontrole	13
2.2.	Het destilleren van de risico's voor uw financiële verslaggeving	5	8.3.	Handhaving van onze onafhankelijkheid	13
3.	Onze controleaanpak is afgestemd op uw risico's	6	8.4.	Uw speerpunten	13
4.	De reikwijdte van onze controle nader toegelicht	8	9.	Een team dat past bij de provincie	14
4.1.	Onze opdracht: controle van uw jaarrekening	8	9.1.	Een team dat goed past bij provincie Flevoland	14
4.2.	De materialiteit bedraagt € 2,1 miljoen	8	9.2.	Regelmatige evaluatie als basis voor verbetering	14
4.3.	Samenwerking met uw Verbijzonderde Interne Controle	8			
5.	Wij beoordelen de kwaliteit van de controleomgeving	9			
5.1.	Verband tussen strategie, risicomanagement en interne controle	9			
5.2.	Handmatige en geautomatiseerde controles op applicatieniveau	9			
5.3.	IT General Controls	9			
6.	Goede samenwerking is cruciaal voor een efficiënte en effectieve controle	10			
6.1.	Een goed intern controleplan is de basis	10			
6.2.	Een goede planning die uw planning- & controlcyclus volgt: een gezamenlijk doel	10			
6.3.	We willen graag klaar zijn voordat we beginnen	10			
6.4.	Heldere, to the point rapportage over de uitkomsten	10			

1. De kwaliteit van de controle waarnaar u op zoek bent

De diepte en relevantie van de controle zijn belangrijk. Door onze bevindingen en aanbevelingen waar mogelijk te koppelen aan uw kernvraagstukken, kunt u meerwaarde uit de controle halen.

1.1. Uw behoeften en verwachtingen

In gesprekken met u in de afgelopen jaren heeft u ons inzicht verschaft in uw behoeften en verwachtingen. Kort samengevat geldt dat u wilt samenwerken met een accountant die:

- Werkt met een heldere planning en communicatie;
- Duidelijke en heldere inhoudelijke afspraken maakt;
- Rapportages opstelt met duidelijke toegevoegde waarde;
- Concrete aandacht heeft voor het belang van de Staten

1.2. Uw plannen begrijpen

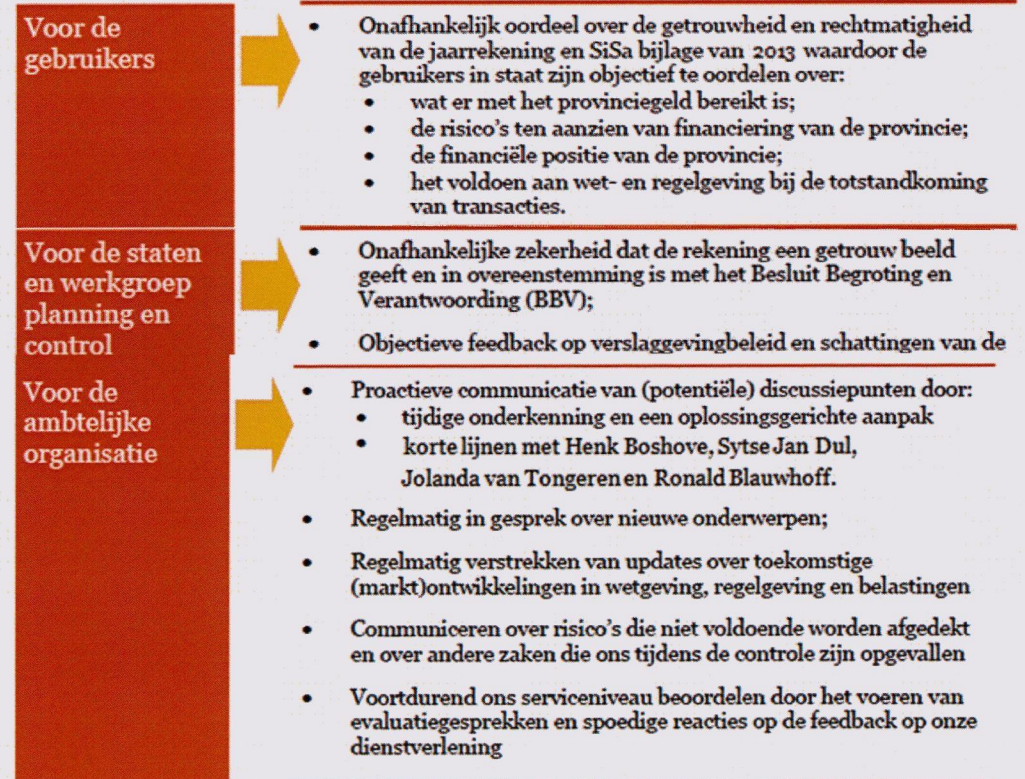
Wij hebben op 27 november 2013 gesproken over uw strategische plannen met de commissie Planning en Control. Daarnaast hebben wij de waarnemingen uit de controle van vorig jaar en de wijzigingen in wet- en regelgeving geëvalueerd. Uit dit proces en op basis van onze ruime provinciekennis concluderen wij dat een aantal strategische onderwerpen van belang zijn voor onze controle (inclusief maar niet beperkt tot):

- Een gezonde financiële positie met in 2013 nadrukkelijke aandacht voor liquiditeitsmanagement, de Wet Hof en schatkistbankieren.
- Een bezuinigingsopgave gekoppeld aan het transitieprogramma organisatie ontwikkeling.
- Decentralisatie van jeugdzorgtaken in 2015
- Invulling van het Natuurpact en afwikkeling van het ILG;
- Overgang naar een nieuwe versie van financieel geautomatiseerd systeem ten behoeve van de ondersteuning SEPA.

1.3. Uitwisseling van relevante informatie

Onze primaire verantwoordelijkheid als uw accountant is het vormen van een oordeel over de jaarrekening van provincie Flevoland voor het jaar dat eindigt op 31 december 2013.

Tijdens de uitvoering van de controle zullen wij ook andere waardevolle informatie over uw wensen en plannen verkrijgen. Wij focussen ons op uw wensen en plannen en combineren dit met onze eigen ervaringen. Op basis hiervan verstrekken wij u informatie die voor u en uw belanghebbenden relevant is. Hiernaast ziet u om welke mogelijke onderwerpen het gaat.

2. Uw interne en externe ontwikkelingen als uitgangspunt voor de jaarrekening en de controle

Bij het opstellen van onze controleaanpak houden wij rekening met de interne en externe factoren die relevant zijn voor provincie Flevoland. Hiermee voegen wij diepte en relevantie toe aan onze controle. Bovendien zorgen wij ervoor dat alle mogelijke risico's voor de financiële verslaggeving in kaart worden gebracht en op adequate wijze worden geadresseerd.

2.1. Onze kennis van uw belangrijkste risico's

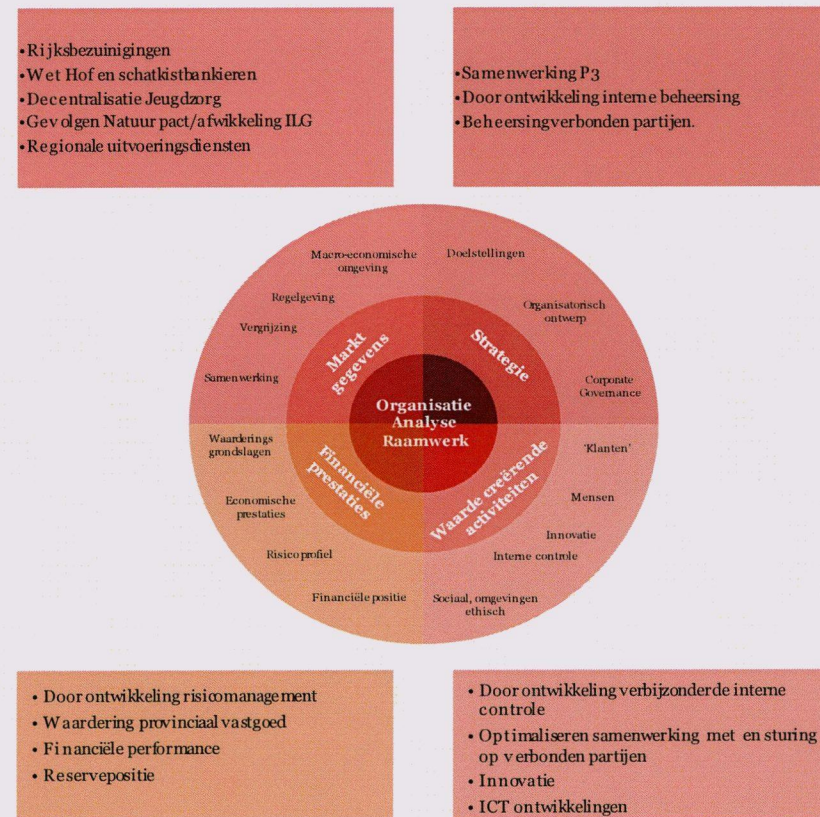
Wij streven ernaar om onze service te bouwen rond uw bedrijfsvoering. Onze controleaanpak voor provincie Flevoland begint dan ook met begrip van uw omgeving. Wij hebben onze documentatie geactualiseerd aan de hand van de ingewonnen informatie en kennis uit eerdere controles en andere diensten. Op basis hiervan hebben wij de ontwikkelingen in kaart gebracht die relevant zijn voor uw organisatie. Deze hebben wij weergegeven in de figuur hiernaast. Deze ontwikkelingen nemen wij in ogenschouw bij het uitwerken van onze controleaanpak.

2.2. Het destilleren van de risico's voor uw financiële verslaggeving

Vanuit de geïdentificeerde ontwikkelingen hebben wij de volgende belangrijke risico's binnen uw Provincie gedestilleerd die naar onze mening gevolgen kunnen hebben voor uw jaarrekening:

- Liquiditeitsmanagement en de Wet HOF;
- Gevolgen van het verplicht stellen van schatkistbankieren;
- Waardering van de deelnemingen en risico's verbonden partijen;
- Vormen van een reorganisatievoorziening;
- Kwaliteit en doorontwikkeling interne controles;
- De nieuwe Europese SEPA regelgeving;
- Juiste en volledige verantwoording SiSa-regelingen;
- Europese aanbestedingen en voldoen aan nieuwe aanbestedingswet;
- Naleving Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

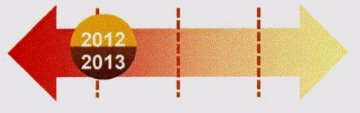
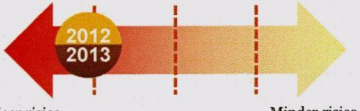
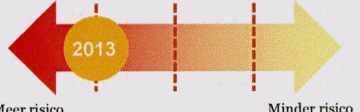
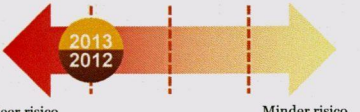
In hoofdstuk 3 gaan wij dieper in op deze financiële verslaggevingsrisico's en de invloed hiervan op onze controle. In hoofdstuk 7 gaan wij dieper in op hoe wij omgaan met het frauderisico en door het management getroffen maatregelen tegen fraude.

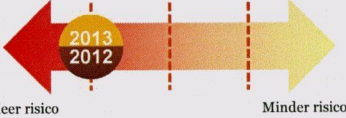

Figuur 1 Ontwikkelingen relevant voor uw organisatie

3. Onze controleaanpak is afgestemd op uw risico's

Voorafgaand aan onze controle van de jaarrekening voeren wij op basis van onze kennis en ervaring van de organisatie, de actuele interne en externe ontwikkelingen en de bevindingen uit voorgaande jaren een risicoanalyse uit om de aandachtsgebieden voor de reguliere jaarrekeningcontrole te bepalen. In onderstaande tabel hebben we de uitkomst van onze risicoanalyse weergegeven.

Geïdentificeerde risico's	Overwegingen voor deze observatie	Plan van aanpak in onze controle
<p>Gevolgen van de Wet HOF</p> <p>Meer risico Minder risico</p>	<p>Vorig jaar hebben wij u reeds gerapporteerd over de Wet HOF. In de jaarrekening 2012 is een goede analyse weergegeven van de gevolgen. De doorontwikkeling van liquiditeitsprognoses is hierbij als aandachtspunt benoemd</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Huidige status regelgeving onderzoeken op gevolgen voor provincie Flevoland en intern ondernomen actie. • Toetsen doorontwikkeling liquiditeitsprognoses, inclusief koppeling met het EMU-saldo.
<p>Gevolgen van het verplicht stellen van schatkistbankieren</p> <p>Meer risico Minder risico</p>	<p>Daarnaast heeft het verplicht stellen van schatkistbankieren tot gevolg dat de provincie haar geldmiddelen tegen een lager rendement moet onderbrengen bij het Rijk.</p> <p>Vergeleken met het huidige rendement op de uitstaande geldmiddelen zal schatkistbankieren leiden tot rentederving.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Volgen van de ontwikkelingen rond schatkistbankieren en u meteen op de hoogte brengen zodra daar aanleiding voor is. • Vooraf toetsen of de voorstellen passen binnen de wettelijke en provinciale kaders. • In kaart brengen van mogelijke gevolgen voor de meerjarenbegroting, provinciale doelstellingen en ambities in samenspraak met de organisatie.
<p>Vormen reorganisatievoorziening</p> <p>Meer risico Minder risico</p>	<p>In 2012 is gestart met het transitieprogramma organisatie - ontwikkeling. Mede op basis hiervan vindt er een reorganisatie plaats. Dit brengt reorganisatiekosten met zich mee. Mogelijk zal dit leiden tot een reorganisatievoorziening op de balans per ultimo 2013.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Controleren of de vorming van de reorganisatievoorziening voldoet aan de verslaggevingsregels hieromtrent. • Controleren onderliggende documentatie. • Controleren onderscheid reorganisatievoorziening en bestemmingsreserve.
<p>Inkoop- en aanbestedingsprocedure</p> <p>Meer risico Minder risico</p>	<p>In 2013 voert de provincie rechtmatigheidsonderzoeken uit volgens een met PwC afgestemd controleplan. Deze interne controles zijn omgeven door relatief complexe regelgeving en de omvang van fouten kan leiden tot hoge rechtmatigheidsfouten. In 2013 is de nieuwe aanbestedingswet van kracht geworden. Dit heeft gevolgen voor de uit te voeren interne controles.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vooraf afstemming over de reikwijdte van de Verbijzonderde Interne Controle. • Toetsen intern inkoop- en aanbestedingsproces, inclusief vertaling nieuwe aanbestedingswet in interne processen. • Review bevindingen Verbijzonderde Interne Controle. • Mogelijk aanvullende gegevensgerichte controle op materiële aanbestedingen/inkopen. • Aandacht voor prestatiecriteria in het proces.

Geïdentificeerde risico's	Overwegingen voor deze observatie	Plan van aanpak in onze controle
<p>SiSa en inkomende subsidies</p> 	<p>De SiSa-verantwoording blijft een complex proces omgeven door veel regelgeving. Tijdens onze jaarrekeningcontrole 2012 is gebleken dat voor een aantal specifieke regelingen het voor de organisatie een moeizaam proces is om de gewenste en benodigde informatie te verzamelen, vast te leggen, te verifiëren en te verantwoorden. Extra aandacht vanuit Flevoland hiervoor is nodig in 2013.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Controleren beheersing proces inkomende subsidies en de borging van de administratieve vastlegging. • Review bevindingen Verbijzonderde Interne Controle. • Controleren van de totstandkoming van de SiSa-bijlage. • Vaststellen dat uitgaven per regeling juist, volledig en rechtmatig zijn toegerekend aan de betreffende SiSa-regelingen.
<p>Waardering verbonden partijen</p> 	<p>De beheersing van de risico's rondom verbonden partijen heeft onze aandacht. De aanstaande veranderingen in de Vpb-plicht voor directe en indirecte overheidslichamen heeft hierbij mogelijk in de komende jaren impact op de business cases en bedrijfsresultaten van de verbonden partijen. In de jaarrekening komt dit tot uitdrukking in de waardering van de betreffende deelnemingen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Toetsen tussentijds monitoring van verbonden partijen. • Controleren of waardering per balansdatum op consistente wijze heeft plaatsgevonden. • Vaststellen hoe rechtmatigheidsaspect is verankerd in processen van de provincie. • Vaststellen hoe risico's rondom garantstellingen ten aanzien van verbonden partijen worden beheerst.
<p>Naleving WNT</p> 	<p>In 2013 is de WNT van kracht geworden. Dit heeft ook gevolgen voor de verslaggeving en interne beheersing van provincie Flevoland.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Controleren naleving van WNT in de jaarverslaggeving 2013. • Toetsen vertaling WNT in (toereikende) interne procedures (normstelling). • Onderzoek toereikendheid interne controle op naleving WNT en interne procedures.
<p>Afrekening ILG</p> 	<p>De ILG-periode wordt in 2013 definitief afgerekend. Dit zal in de jaarrekening 2013 definitief tot uitdrukking komen. Aandachtspunt is de financiële afwikkeling, de verwerking van mogelijke rechten en verplichtingen en het mogelijke waarderingsrisico van de gronden die gekocht zijn uit het ILG.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Controleren getrouwe en rechtmatige verwerking afwikkeling ILG in jaarrekening. • Controleren waardering van de ILG-gronden. • Controleren adequate verwerking rechten en verplichtingen.

Tabel 1 Geïdentificeerde risicogebieden

4. De reikwijdte van onze controle nader toegelicht

De reikwijdte van de controle is zo ontworpen dat voldoende controle-informatie wordt verkregen met betrekking tot uw jaarrekening.

4.1. Onze opdracht: controle van uw jaarrekening

Uw jaarstukken bestaan op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) uit meerdere onderdelen. Onze controle strekt zich uit over het deel dat de jaarrekening bevat.

4.2. De materialiteit bedraagt € 2,1 miljoen

De materialiteitsgrens voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid is door u, conform het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, voor fouten vastgesteld op 1% van de lasten en toevoegingen aan de reserves en voor onzekerheden vastgesteld op 3% van de lasten en toevoegingen aan de reserves in de jaarrekening. Op basis van de begroting 2013 bedraagt de berekende materialiteit vooralsnog € 2,1 mln. resp. € 6,3 mln. Wij rapporteren in ieder geval tekortkomingen of onzekerheden groter dan € 150.000 aan u.

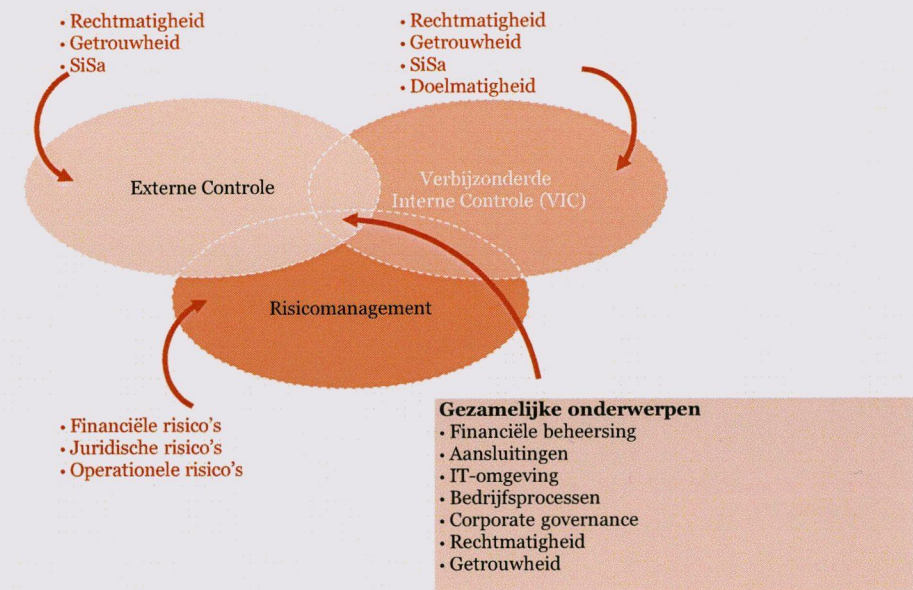
Voor de bevindingen van de controle van de SiSa regelingen gelden op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden ('BADO') zwaardere (lagere) rapporteringstoleranties dan voor andere onderdelen van de reguliere jaarrekening. De financiële grens is afhankelijk gesteld van de omvangsbasis van de regeling. De omvangsbasis wordt gebaseerd op de gevraagde indicator. Bij een gevraagde indicator van "bestedingen gedurende het jaar" wordt de omvangsbasis bijvoorbeeld gevormd door de bestedingen in de regeling. De financiële grens is per specifieke uitkering:

- € 10.000 indien de omvangsbasis kleiner dan of gelijk is aan € 100.000;
- 10% indien de omvangsbasis groter dan € 100.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is;
- € 100.000 indien de omvangsbasis groter dan € 1.000.000 is.

Deze rapporteringstolerantie heeft geen consequenties voor de omvang en aard van de controle van specifieke uitkeringen. Het gaat alleen om het rapporteren van de waargenomen fouten en onzekerheden voortkomende uit de accountantscontrole.

4.3. Samenwerking met uw Verbijzonderde Interne Controle

Tijdens onze controle maken wij in grote mate gebruik van het werk van uw interne controlemedewerkers. Goede afstemming is dus essentieel. Wij hebben met uw senior medewerker AO/IC besproken in hoeverre wij gebruik kunnen maken van de door hen uitgevoerde procedures. Hieronder hebben wij onze samenwerking grafisch weergegeven.

Figuur 2 Externe en interne controle

Daarnaast hebben wij in hoofdstuk 6 een nadere uitwerking van onze samenwerking met de Verbijzonderde Interne Controle opgenomen.

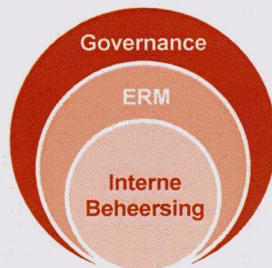
5. Wij beoordelen de kwaliteit van de controleomgeving

Wij beginnen in de voorbereidende fase van onze controle met het actualiseren van onze kennis van de processen en financiële transacties van provincie Flevoland. Daarbij identificeren wij mede aandachtsgebieden. De uitkomst van deze analyse is de basis voor het bepalen van de omvang van de te testen interne controlemaatregelen.

5.1. Verband tussen strategie, risico management en interne controle

Wij ontlenen zekerheid aan de manier waarop u de provincie bestuurt. In de planningsfase beoordelen wij uw:

- governance proces;
- uw systeem voor risico-identificatie rondom de strategie en het management daarvan via uw risicomanagementsystemen; en
- de interne controlemaatregelen die u als management heeft genomen om die risico's te mitigeren.

Figuur 2 Opbouw 'control'

5.2. Handmatige en geautomatiseerde controles op applicatieniveau

Op basis van de bepaalde reikwijdte van de controlewerkzaamheden, zullen we op procesniveau relevante handmatige en geautomatiseerde controls valideren. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden hebben wij tot doel om waar mogelijk maximaal te steunen op de geautomatiseerde interne controlemaatregelen en intern uitgevoerde controlewerkzaamheden. Houdt u er rekening mee dat wij conform de controlestandaarden altijd een bepaalde mate van gegevensgerichte controleprocedures uitvoeren voor de belangrijkste risicogebieden.

5.3. IT General Controls

IT General Controls (ITGC) vormen het beleid en de beheersingsmaatregelen die ervoor zorgen dat geautomatiseerde controls effectief werken. De werking van de ITGC vormt een belangrijke randvoorwaarde voor een betrouwbare en continue geautomatiseerde gegevensverwerking. In dit kader zullen onze EDP-auditors binnen het domein van de ITGC het wijzigingenbeheer, de programma-ontwikkeling, de informatiebeveiliging en IT-continuïteit beoordelen.

6. Goede samenwerking is cruciaal voor een efficiënte en effectieve controle

Wij streven continu naar een zo efficiënt mogelijke controle. Optimale synergie tussen onze controle en uw interne controlemedewerkers is dus essentieel. Wij borgen dit in onze controleaanpak.

6.1. Een goed intern controleplan is de basis

Voor een gestructureerde en adequate uitvoering van uw Verbijzonderde Interne Controles is een goed intern controleplan onmisbaar. Het interne controleplan 2013 is inmiddels opgesteld en met ons besproken.

Als hoofdlijn hanteren wij dat minimaal de volgende onderwerpen in uw interne controleplan dienen te worden geadresseerd:

- Een algemene visie op uw beleid en doelstellingen met betrekking tot rechtmatigheid: 'uw stip op de horizon';
- De controle van het voorwaardencriterium:
 - een inventarisatie van het normenkader;
 - een inventarisatie van jaarrekeningposten die boven de door u gestelde goedkeuringstolerantie liggen;
 - voor niet-materiële jaarrekeningposten een korte analyse van het risicoprofiel;
 - per materiële jaarrekeningpost en SiSa-regeling:
 - koppeling met het normenkader
 - risicoanalyse
 - de controleaanpak (procesgericht/gegevensgericht)
 - hoe de volledigheid van de populatie gewaarborgd is
 - een beschrijving van de controlewerkzaamheden
 - de methode van selectie van de deelwaarneming (spreiding, methode van selectie, enz.)
 - de omvang van de deelwaarneming
 - de wijze en frequentie van rapportering over de uitkomsten
- de controle van het begrotingscriterium;
- de controle van het M&O-criterium (misbruik & oneigenlijk gebruik).

6.2. Een goede planning die uw planning- & controlcyclus volgt: een gezamenlijk doel

Gedurende het jaar krijgt u allerlei informatie over de effectiviteit en efficiency van de bedrijfsvoering. De rechtmatigheid van de baten en lasten is hier een belangrijk onderdeel van. Wij streven daarom net als u naar betrouwbare informatie die al gedurende het jaar beschikbaar is. Om die reden gaan wij ervan uit dat de interne controlewerkzaamheden al grotendeels gedurende het begrotingsjaar worden uitgevoerd. Op die wijze kunnen wij ons al gedurende het jaar hier een oordeel over vormen en u informeren over de uitkomsten.

6.3. We willen graag klaar zijn voordat we beginnen

Dat realiseren we door een goede afstemming over de uitvoering. Adequate documentatie van uitgevoerde werkzaamheden en onderliggende documentatie voorkomt dubbele werkzaamheden. Om die efficiency te waarborgen gaan wij bij de uitvoering uit van de volgende zaken:

- Centrale coördinatie en aansturing van de Verbijzonderde Interne Controle;
- Er worden checklists gebruikt voor de controle die zichtbaar maken welke onderdelen van het normen- en toetsingskader gecontroleerd zijn;
- Bevindingen worden opgevolgd en indien noodzakelijk worden aanvullende deelwaarnemingen uitgevoerd;
- Bij decentrale uitvoering vindt centraal een beoordeling plaats op de kwaliteit van de uitgevoerde werkzaamheden.

6.4. Heldere, to the point rapportage over de uitkomsten

Het doel van de Verbijzonderde Interne Controle is tweeledig: het verbeteren van uw bedrijfsvoering (toekomstgericht) en vormen van een oordeel over de rechtmatigheid (terugkijkend). Een goede rapportage met een heldere samenvatting van de uitkomsten van de controles en duidelijke adviezen voor de toekomst is daarom onontbeerlijk.

7. Hoe frauderisico's aan te pakken

Gedurende het jaar zullen wij het onderwerp fraudepreventie aan de orde stellen. Wij zullen kritische vragen stellen over hoe u het risico van fraude beperkt en welke maatregelen u hebt genomen om fraude te ontdekken.

7.1. Onze voorlopige frauderisicobeoordeling

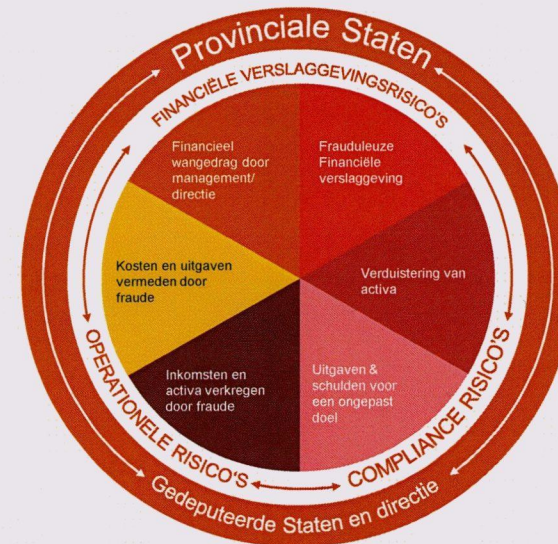
De figuur rechts geeft de mogelijke gebieden van fraude weer. De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en opsporen van fraude en onjuistheden berust bij Gedeputeerde Staten en de directie

Wij hebben geen verhoogde risicogebieden geïdentificeerd.

7.2. Onze geplande reactie

Onze controlestandaarden verplichten ons om controlewerkzaamheden met betrekking tot het risico van fraude uit te voeren. Wij zullen tijdens onze controle voor provincie Flevoland de volgende aan fraude gerelateerde werkzaamheden uitvoeren:

- het bevragen van het management en anderen,
- het evalueren van de interne beheersingsmaatregelen en systemen in relatie tot fraude;
- het evalueren van de bedrijfseconomische argumenten voor significante ongebruikelijke transacties;
- het beoordelen van schattingen in verband met mogelijke sturing;
- het beoordelen van de juistheid van handmatige journaalposten;
- het zorgen voor een passend niveau van professioneel-kritische houding tijdens het controleproces.

Figuur 3 Illustratieve gebieden van fraude

Wij willen de meldingen beoordelen die via de klokkenluidersprocedure zijn ontvangen. Waar en indien van toepassing, zullen wij u ook voorzien van aanbevelingen die de bescherming tegen fraude van de provincie zullen verbeteren.

Wij merken op dat wij onze controlewerkzaamheden dusdanig plannen dat wij een redelijke mate van zekerheid, maar geen absolute mate van zekerheid, verkrijgen omtrent het bestaan van materiële fout(en) in de jaarrekening (inclusief materiële fouten vanuit onvolkomenheden in de administratie of fraude). Binnen deze context zal onze controle geen gedetailleerde analyse van individuele transacties omvatten. Houdt u er rekening mee dat wij een element van 'onvoorspelbaarheid' in onze controletesten opnemen. Als zodanig is het mogelijk dat wij extra procedures moeten uitvoeren die hierboven niet beschreven staan.

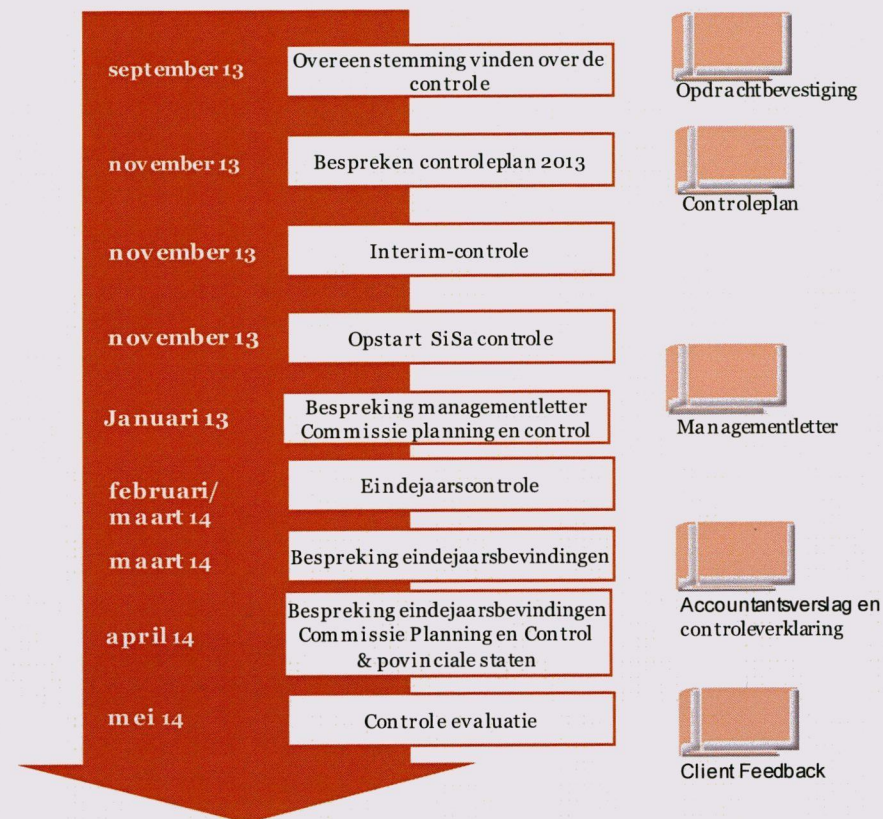
8. Hoe ziet onze samenwerking eruit?

Om te komen tot een effectieve en efficiënte controle die in alle opzichten aan uw verwachtingen voldoet, maken wij duidelijke afspraken. Onze onafhankelijke samenwerking en gemaakte afspraken zijn de belangrijkste focus van dit hoofdstuk.

8.1. Duidelijke tijdsplanning en communicatie

Frequente communicatie is essentieel om goed op de hoogte te zijn en te blijven van de punten die van belang zijn voor uw organisatie (en om zo verrassingen te voorkomen). Dit biedt ook de gelegenheid om u bij te praten over externe ontwikkelingen die uw financiële verslaglegging beïnvloeden. Tegelijkertijd informeert u ons over de situatie en ontwikkelingen binnen uw organisatie, waardoor wij onze controleaanpak waar nodig kunnen aanpassen.

De formele communicatiemomenten zijn vastgelegd in het communicatieschema. De figuur rechts geeft u een overzicht van ons controleproces. De geplande communicatiemomenten met de commissie Planning & Control vormen de basis voor het schema dat wij met u hebben afgesproken.

Figuur 4 Planning en Communicatie

8.2. Goede afspraken bij de eindejaarscontrole

Wij zullen u tijdig een lijst met op te leveren stukken verstrekken zowel voor de jaarrekeningcontrole als voor de SiSa-controle. Op uw verzoek lichten we deze graag toe. Wij gaan ervan uit dat de stukken tijdig voor aanvang van de controle gereed zijn.

Om onze controle efficiënt te kunnen uitvoeren verzoeken wij u een week voor aanvang van de eindejaarscontrolewerkzaamheden ons de concept- jaarrekening toe te zenden zodat wij onze controlestrategie voor de aanvang kunnen optimaliseren.

Knelpunten en dilemma's waar u bij het opstellen van de jaarrekening tegenaan loopt zoals bijvoorbeeld de onderbouwing van de reorganisatievoorziening of de verwerking van de afwikkeling van het ILG stemt u ruim (enkele weken) voor aanvang van de controlewerkzaamheden met ons af zodat de controle hierdoor niet stagneert.

Het niet-voldoen aan deze voorwaarden zal tot een meerwerkdeclaratie leiden.

8.3. Handhaving van onze onafhankelijkheid

Het Nederlands recht en ons interne beleid verplichten ons om onze onafhankelijkheid actief te beschermen. Om onze onafhankelijkheid te garanderen controleren wij onder meer - vooraf en op een wereldwijde basis - dat elk controleverzoek en verzoek om controleverwante en niet-controlediensten onze onafhankelijkheid niet in gevaar brengt, in overeenstemming met de huidige externe regelgeving en de interne regels van provincie Flevoland.

8.4. Uw speerpunten

Op 27 november jl. hebben wij met u de speerpunten van de commissie planning en control besproken voor de accountantscontrole 2013. Wij zullen deze punten aanvullend in het controleplan opnemen.

9. Een team dat past bij de Provincie

Wij hebben de opbouw van ons controleteam afgestemd op uw bedrijfsvoering. Tegelijkertijd behouden wij onze doelstelling om onze kennis en ervaring met provincie Flevoland te delen. Wij zijn onafhankelijk en geven u onze objectieve mening. Daarnaast streven wij ernaar om continuïteit op ons team te behouden.

9.1. Een team dat goed past bij provincie Flevoland

Ons team streeft ernaar voor u beschikbaar te zijn wanneer nodig. Hiernaast vindt u een overzicht van de ervaren leden van het controleteam. U kunt hen op elk moment bereiken.

In vergelijking met vorig jaar zijn de volgende wijzigingen aangebracht:

- De eindverantwoordelijke partner is Henk Boshove.
- Jolanda van Tongeren stuurt het controleteam aan en is het eerste aanspreekpunt voor de ambtelijke organisatie.

9.2. Regelmatige evaluatie als basis voor verbetering

Wij vinden het van belang om u een optimale dienstverlening te verlenen. Om ervoor te zorgen dat u ieder jaar baat heeft bij de toegevoegde waarde van de controle, streven wij ernaar om het proces tijdens en na de controle samen met het management te evalueren. Via een cliënt feedback onderzoek vragen wij uw ervaringen, en uw eventuele verbeteringsuggesties, met ons te delen.

Henk Boshove Audit Partner		H. Boshove RA Partner T: +31 88 792 19 33 E: henk.boshove@nl.pwc.com
--------------------------------------	---	---

Sytse Jan Dul Director		S.J. Dul MSc RA Director T: +31 88 792 18 76 E: sytse.jan.dul@nl.pwc.com
----------------------------------	---	--

Jolanda van Tongeren Senior Manager		J.J. van Tongeren RA Senior Manager T: +31 88 792 52 80 E: jolanda.van.tongeren@nl.pwc.com
---	---	---

Marjan Veensma-Hof Manager IT		Drs. M.P. Veensma-Hof RE Manager IT T: +31 88 792 34 60 E: marjan.veensma-hof@nl.pwc.com
---	---	---